

JORDI PUIG, enginyer ambiental

El proper 16 de juny oferirà un itinerari guiat pels espais de secà de la Garriga.

“Recuperar el passat ens permet encarar el futur correctament”

Jordi Puig (l'Ametlla, 1978) és enginyer ambiental i ultima la tesi doctoral sobre les varietats antigues d'horta que es feien a la comarca. Resseguint cultius i parlant amb els pagesos més grans ha pogut inventariar una gran quantitat de llavors i varietats que ara recuperen amb l'associació Llavors Orientals. Una d'elles és, per exemple, la mongeta del carai.

Ha publicat diversos llibres i articles, entre els quals destaquen *Les masies de l'Ametlla* i *1000 anys d'estructuració d'un territori*. Recentment ha col·laborat en un llibre sobre paisatges de Catalunya de l'editorial Enciclopèdia Catalana.

El projecte La Garriga rural proposa un nou itinerari resseguint els espais de secà. Per on passarà?

L'itinerari que farem aquest 16 de juny sortirà de la plaça Narcisa Freixas per anar a resseguir un tram del Malhivern, pujar al Pla de les Parets – fins quasi a tocar el terme de Samalús-, i creuar després el Sot de l'Ase per anar a gaudir de les feixes de can Violí, que ens tornaran a la Ronda del Carril i, després, al punt de partida de la ruta.

Quina importància històrica i quin paper socioeconòmic van tenir aquests espais en el desenvolupament del nostre municipi?

Els espais agrícoles de secà, a les nostres contrades, tradicionalment s'han dividit en dues marcades subzones. Les zones de plana on, essencialment, s'han cultivat farratges i cereals i les zones dels costers o contraforts de la serralada prelitoral on la vinya i l'olivera han estat els cultius predominants.

En un context d'escassetat històrica de recursos, l'adaptació dels cultius a la topografia (enfeixats), l'elecció de les varietats correctes i la diversificació d'aquestes eren la clau per incrementar la resiliència de l'estructura economicoproductiva del secà.

La Garriga era el municipi de la comarca que tenia més terres de regadiu, i el secà fou determinant, sobretot, per generar productes agrícoles d'exportació (vi i oli) però també per abastir les economies d'escala local i fins i tot d'autoconsum.

Durant l'itinerari es podrà parlar amb pagesos de la zona. Quin paper tenen actualment aquestes zones?

El paper d'aquestes zones és clau en diversos sentits, essencialment, per a la biodiversitat ja que generen un mosaic d'hàbitats agroforestals que permet l'existència d'un gran nombre d'espècies de fauna, especialment d'ocells, i també, de flora associada.

A nivell territorial, són essencials per mantenir una matriu forestal discontinua i minimitzar el risc de grans incendis forestals. També, és essencial la seva funció paisatgística ja que

mantenen espais rics, diversos i visualment atractius per a l'ull humà ja que en bona mesura, “l'ordre agrícola” (feixes paral·leles, plantacions alineades, etc.-) és un ordre de concepció antropogènica.

Al Vallès hi ha diverses varietats de llavors autòctones que s'han anat conreant al llarg dels anys. Quines varietats són i quines estan donant més bon resultat?

De l'inventari que he realitzat al Vallès Oriental i alguns municipis veïns he pogut detectar més de 100 varietats d'horta que encara es cultiven i unes 100 més de les que es recorda el cultiu. Aquest inventari ens situa com una de les comarques de Catalunya amb més agrodiversitat. Cal però també constatar l'elevada fragilitat i amenaça d'aquestes varietats ja que la majoria d'elles, es cultiven en menys de tres explotacions i, majoritàriament, per gent molt gran.

Cal evitar el derrotisme ja que tenim la gran sort de ser una de les poques comarques amb una entitat especialitzada en la conservació de varietats locals –Llavors Orientals– que durant anys ha realitzat una ingent tasca de recuperació i distribució de les varietats localitzades als nous agricultors o a gent interessada. Aquest fet ha permès que més de la meitat de les llavors localitzades, a dia d'avui, siguin cultivades per la nova generació de joves pagesos de la comarca.

Quina valoració en fa que un projecte municipal aposti per la recuperació del passat del municipi?

Només puc fer que aplaudir aquesta iniciativa ja que recuperar el passat ens permetrà encarar el futur correctament. Durant les darreres dècades hem viscut embolcallats en una aureola energètica i tecnològica que ens ha deslligat de la realitat en què sempre ha viscut l'home: l'escassetat de recursos. L'anàlisi i l'estudi d'aquestes formes ancestrals d'aprofitament dels recursos i de relació amb l'entorn juntament amb el coneixement adquirit les darreres dècades seran la única fórmula per mantenir la qualitat de vida a llarg termini.